URAT.

I. — No. 8. Un exemplar 2 Lei. Vineri 11 Maiu 1923

ESTUL ROMÂNIEI

Ziar cotidian independent Românesc în Oradea-Mare.

ACȚIA și ADMINISTRAȚIA : da Francisc Deák No. 2. Telefon 10-02.

Director-Fondator : ȘTEFAN MĂRCUȘ.

ABONAMENTE:
Pe un an . . . . . 450 Lei
Pe trei luni . . . . . 120 Lei
Pe una lună . . . . . 45 Lei

RĂVAȘ

adea Gheorghe era concepția omului s de cinstea neamului său. Un luptător t, pe care nu l'au obosit luptele bine a regimului vechiu unguresc. Un om u s'a înfricat de temnițele străinilor. dintre aceia, care a știut să-i unească lți, a căror patimă orbită personală a la fiecare pas. A fost întruparea lor noastre, și va rămânea pe vecie senină al învingătorului modest.

e bine este, când la mormântul acestor să încălzește un neam întreg! Ce os, când pe pământul rece care-l aco- ne vedem împreună, uniți de același Ce fericire că cinstea oamenilor aleși în noi! Patima partidelor politice dis- — ridicăm pălăria, plecăm fruntea și ii împreună ne rugăm la Băseşti.

* * *

emanieri, crize, dimisii în guvern sunt e meșterilor politici. Ele vin, clădesc și rnă. Raportul aplauzelor în scenă re- odată unuia apoi altuia. Și este firesc idia crește. Omul rămâne om, nu se desbăra de păcatele firești, cu care scut. Care-i mai tare rezistă timp mai ngat. Și în politică nu trebue să fii crupulos. Paciința readuce firul pierdut enele de luptă.

Sunt normele cunoscute în lupta pentru nță! Cine va putea determina, la noi mp există la putere un partid?

* * *

utorizatul este un specimen din viață. pe la ușile ministerelor, prin localuri e, când singur, dar mai de multeori de alții. Vorbește în gesturi largi și premeditare, de regulă mai mult decât de dorit! Când ideile îl părăsesc, pre- a se distrage cu aventurile scoase de e nedormite, și la inimile calde. Este men, care odată, să zicem cu câțiva ai înainte a fost modest, și-a cunoscut rea. Dar timpurile mari au hărăzit și l un *„om mare"!* Și iată-l! Tu te i modest, cu zîmbetul pe buză, — iară av cu fruntea înaltă își plimbă privirea, u ca *poporul* să aibă convingerea, că izatul, — el, — este individualitate ră- spre mântuirea lui. Așa se întâmplă, selecționarea forțelor, se face în viața că fără mult scrupul.

Lordul Churchill reintră în viața politică

Londra 6. — (Rador). — *Fostul ministru al ilor Churchill a ținut un discurs în ches- politicei externe engleze, anunțând că-și activitatea sa politică ca partizan al lui George.*

GHEORGHE POP DE BĂSEȘTI

După incheerea socotelilor seculare cu stăpânii de odinioară, la inceputul anului 1919, închidea fericit ochii „Badea Gheorghe" spre a se așeza pe vecie în lungul șir al eroilor românismului.

Bogat și nobil, nu a fost orbit nici de nobletea sa și nici nu a fost imbătat de bogăția cea mare. Frumos și mândru, ar fi putut străluci prin saloanele din Budapesta, confundându-se cu îngâmfare cu magnații timpului. Era însă ceva mai tare decât strălucirea de paradă, care nu poate fura decât tot ce-i mai ușor; era greutatea sufletească a lui Badea Gheorghe; era conștiința indurerată a fratelui care era silit să vadă nedreptățile căzând fără milă pe capul miilor de Români; era grija de ziua de mâine și răspunderea pentru acei ce trebuiau apărați

Cum s'ar fi imbătat el de fericirea saloanelor, când știa că aceeași cismă, care călca mândră pe lustrul parchetelor, strivea disprețuitoare și nemiloasă massa valahă din impărăția habsburgică!

Cum i-ar fi incremenit sufletul lui indiferența bogatului sătul de toate, când în jurul său lupta era crâncenă, iar turma era amenințată de lupii flămânzi!

Averea lui a fost a neamului său, iar nobleța și-a pus-o la treabă ca să aducă ceva câștig pentru cei ce sufereau. Idealist până la sacrificiu, nu a precupețit nici o clipă de a-și pune în primejdie avere și viață pentru *„nepoții"* săi cum cu drag își chema frații.

Când a văzut primejdia mai mare, el a alergat cei dintâi să strângă pe toți intr'un singur mănunchiu politic, pentru ca rezistența să fie mai dârză.

Averea și nobleța nu l-a scăpat nici de intunericul și răcoarea umedă a inchisoarei ungurești, ispășind păcatul de a fi român un an de zile alături de ceilalți martiri ai vremurilor. Dar temnița binevoitorilor stăpâni nu l-a învățat minte, cum ar fi dorit-o ei. Văzând că pasivitatea era o atitudine prea cuminte față de vitregia asupritorilor, în 1905 prezidează declararea de război politic ofensiv. Căpitan suprem al luptătorilor, era mai greu lui Badea Gheorghe să ajungă în parlamentul din Budapesta. In schimb s'a ales cu sânge sfânt de martir, care i-a impodobit frumoasele plete de bătrân. Un ciomag al politicei maghiare, avusese grija să-i documenteze lui Pop de Băseşti că n'are ce căuta ca valah la Pesta.

In anul 1914 averea lui Badea Gheorghe, care se ridica la frumoasa sumă de 14 milioane, este trecută spre folosul *„nepoților sâi"*, indiferent dacă erau greco-catolici sau greco-orientali, căci el era indemnat de Dumnezeul neamului intreg: „pentru creșterea gratuită a tinerilor sărmani români".

La 1 Decembrie 1918, bătrânului stegar, cu 84 de ani în spatele-i ostenite, i-a fost hărăzit cel mai frumos ceas din viață, acela de a prezida la Alba-Iulia incheierea suferințelor la care a fost părtaș.

După 50 de zile, urmărit cu năcaz par'că de glonțele ungurilor de lângă Băseşti, Badea Gheorghe se ducea purtat pe brațele țăranilor din sat să-și odihnească pe veci trupul ostenit.

El a trăit o epocă și a incheiat-o cu cinste: epoca cea mai strălucită a luptelor de aici.

Recunoștința noastră va fi totdeauna prea mică pentru sacrificiile sale.

George Bota.

UN LUCRU CARE SE UITĂ

Trăim în secolul al XX-lea, secol în care cultura a atins un punct culminant, și în care știința a marcat două mari invențiuni — a telegrafiei și telefoniei fără fir și a aviației. Dar oamenii, cu toate că trăesc în această epocă de civilizație, din a cărei cultură se hrănesc sufletește, marchează scăderi enorme prin egoism, vanitate, patimă și alte rele de cari sunt predominați, care tocmai sunt în contradicție cu cultura.

Mi-a fost dat, spre marea mea surprindere, să aud din gura a oameni cu titluri academice lucruri așa de ne la locul lor, așa de enorme în raport cu gradul de cultură, încât mi-am pus intrebarea dacă asta mai poate insemna cultură, și în cazul acesta, când oameni așazișii culți comit așa grave abateri dela logica lucrurilor, apoi ce putem să mai cerem la cei care au o pregătire mai redusă și de cari la noi în țară sunt destul de mulți.

Ceeace m'a frapat mai mult, a fost egoismul și vanitatea pe care le manifestă tocmai unii din salariații de stat, acei ce au o situație relativă în angrenajul general al Statului. Aceștia privind lucrurile prin prisma intereselor de speță sau mai bine zis de breslă — cum ar zice muncitorul — se îngâmfă ca păunul în penele lui frumoase, — sub haine frumoase, care de multe ori ascund sub ele tot ce poate fi mai putred — invocând câte un titlu pompos, dar la a cărui înălțime nu se poate ridica ca știință și suflet, și uitând de cele mai elementare noțiuni de logică și bun simț, contestă importanța oricărei alte instituțiuni în stat și societate, căutând a-și scoate în evidență persoana sa și instituția căreia aparține și chiar făcând aprecieri defavorabile altora.

Nu zic, este un merit pentru oricine susține instituția căreia aparține, dar până la un punct: până când nu se coboară cu mentalitatea intenționând a produce scăderi altei instituții, căci atunci uită de ce e mai elementar și mai natural: legea coeziunei, legea armoniei universale, legea naturei în care toate forțele lucrează spre acelaș scop.

Din uitarea acestei legi s'a născut acele multe mentalități ciudate, care în vanitatea și egoismul lor caută a-și da o mai mare importanță decât aceea pe care o au în angrenajul general al Statului.

Lucrurile sunt așa de naturale, încât nu s'ar mai încăpea discuție. Dar fiindcă acei care o uită sunt tocmai acei cari au la bază o cultură probată cu diplome, se impune o demonstrare a lucrurilor.

Am spus și știm mai cu toții, că în tot ce vedem că se petrece în jurul nostru, există o armonie, o coeziune, o lucrare în comun pentru un scop suprem; să vedem:

Incepând cu munca manuală, spunem hotărît că știința lucrează mână în mână cu aceasta, că munca manuală pe care mulți din o totală inconștiență o desconsideră, este auxiliarul indispensabil al științei.

Ce s'ar face toate planurile unui inginer, arhitect, etc., fără acest auxiliar? Ar rămâne totul mort, fără viață, fără înfăptuire; deci munca manuală în comun cu știința dau viață lucrurilor, le face să trăiască, să ocupe un loc cu folos în spațiu.

Ce s'ar face un scriitor și om de știință fără munca modestă a tipografului? Munca lor ar rămâne literă moartă, fără ecou, fără a răsuna în univers, nu și-ar ajunge scopul.

Acestea sunt numai două mici exemple, restul rămâne pe seama cetitorului să vadă dacă există parte științifică sau literară care să nu aibă nevoe de munca manuală.

Trecând mai departe, la forțele care conlucrează în general la conducerea Statului și anume la diferitele instituții de toate naturile, asemănarea am putea-o avea în un angrenaj care sub o forță motrice pune în mișcare o întreagă mașinărie. Instituțiunile din stat ar reprezenta dinții angrenajului care atunci când ar lipsi un dinte toată mașinăria va resimte.

Spun că aportul ce-l aduce fiecare instituție în Stat este egal dela una la alta, și că toate la un loc conlucrează la bunul mers al acestuia.

Nu se va putea zice ex: că Justiția își are un mai mare rol în angrenajul general al Statului în raport cu alte instituții, dar se va putea spune că complectează o lipsă, care s'ar resimți atunci

(Urmarea în pagina 2-a.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

când ar lipsi. Justiţia singură fără auxiliara ei Poliţia de Stat care reprezintă siguranţa internă n'ar putea face nimic. Asemenea întreaga viaţă a Statului şi diferitele cnmunicaţii între instituţii ar fi foarte grele de făcut dacă n'am avea mijloace de comunicaţie rapide ca: căi ferate, telegraf, telefon, poştă. Nu ştiu cu cât ar aduce alte instituţii mai mari servicii în Stat ca instituţia Sănătăţii Publice, asemenea ministerele de Industrie şi Comerţ, Agricultură care îngrijesc de bunul mers al industriei, comerţului şi agriculturii, care sunt capitale şi în strânsă legătură cu viaţa de toate zilele a omului.

Ce s'ar face toate acestea dacă n'ar avea la bază cultura necesară, care este lumina tuturor lucrurilor şi pe care cei ce o propagă, nu-şi fac reclamă ca unii tarabagii; şi toate aceste la rândul lor ce s'ar face în zile grele fără sprijinul armatei, din care de fapt facem cu toţi parte.

Cred că faţă cu cele de mai sus şi cel mai egoist şi vanitos om încă va recunoaşte că în angrenajul general al Statului fiecare instituţie îşi are rostul ei complectând o necesitate imperioasă, şi că lipsa uneia din ele ar însemna un desechilibru în armonia generală.

La acestea mai contribue încă şi forţe din afară de instituţiile de stat spre binele general.

Vrasăzică, vedem că în totul există o complectă armonie, o lucrare în comun a diferitelor forţe care tind spre acelaş scop conduse de o lege superioară. Şi atunci când vedem toate cele de mai sus, ne întrebăm: îşi mai are rostul egoismul, vanitatea, invidia, patima — tocmai între salariaţii aceluiaş stat — în acest secol de civilizaţie, când vedem că totul conlucrează condus de legea sfântă a coeziunei, a echilibrului, a armoniei? Şi cei ce se pretează la josnicia egoismului, vanităţei, invidiei, patimei — care duc spre învrăjbirea spiritelor şi stricarea a ceeace zicem armonie — cam cum merită să fie altfel taxaţi, decât ca inconştienţi?

Astăzi avem nevoe de linişte, de muncă în comun spre a duce la bun sfârşit ceeace cu atâta bogăţie ne-a hărăzit D-zeu şi cei opt sute de mii de mucenici ai neamului. Dar pentru aceasta avem nevoe de elemente care să aibă voinţă, care voinţă este rezultatul convingerii şi care convingere se capătă pe urma studiului adânc al lucrurilor, iar studiul e o chestiune de conştiinţă faţă de ştiinţă şi faţă de individ.

Din moment ce privim un lucru prin prizma superficialităţii nu mai avem conştiinţă, ci aceasta se schimbă în uşurinţă. **Han Tătar.**

Aviz şcolar. *Direcţiunea şcoalei medie de stat pentru fete din Oradea-Mare aduce la cunoştinţa celor interesate că examenele particulare a elevelor cari au aprobare pentru două clase contrase se vor ţine în zilele de 24—25—26 Maiu a. c. când se va da examen în scris şi verbal a clasei inferioare; iar a clasei superioare se va da în luna Iunie; totatunci se vor prezenta la examen toate elevele particulare cari au făcut examen în scris în luna Februarie a. c.*

DIRECŢIUNEA.

✝ SILVIU MARCUŞ

Profesorul titular Silviu Mărcuş a fost unul dintre celea mai rare talente. Un pedagog de o capacitate excepţională, şi unul dintre cei mai modeşti muncitori intelectuali.

Născut la anul 1880 în Kreszbeménes, jud. Arad, ca fiul protopopului Ludovic Mărcuş, a absolvat liceul din Oradea-Mare, la liceul ordului premontratens, ca cel mai distins elev şi mult iubit de superiorii Seminarului greco-catolic. Ca elev de liceu a fost învitat de savantul Dr. Weigand pentru complectarea studiilor la Universitatea din Lipsca. A urmat decisului său, şi s'a înscris la Tehnica din Budapesta. Studiile şi le-a complectat la Darmstadt. Mai târziu s'a decis pentru cariera, la care a avut o chemare specială — pedagogie, şi a luat la Budapesta diploma de profesor în ştiinţele matematice şi fizice. Ca profesor tinăr a fost esmis de guvernul maghiar pentru studii speciale în streinătate. Astfel a petrecut mai mult de un an la Universităţile din Paris, Berlin, Viena şi Italia. Studiile lui au fost publicate în revistele de specialitate maghiare. Astăzi nu mai trăeşte părintele Lucaciu, el ar fi putut mărturisi, cu cât drag şi-a exprimat dorinţa, să treacă de profesor în România veche. Nu i-a succes. A rămas în Ungaria şi a devenit un distins profesor, la liceele din Czegléd şi Budapesta şi mai târziu la Şcoala de marină din Pola—Budapesta ca profesor de mechanică-fizică. Cursurile lui au fost distinse şi prin prezenţa prinţilor din Casa Habsburgică. Serviciul său militar şi l'a făcut la marină.

Totuşi, oricât ar fi fost sprijinită capacitatea lui de guvernul maghiar, prea departe nu a ajuns. Familia Mărcuş a fost înscrisă în cartea neagră a regimului vechiu!

* * *

După războiu ca primul s'a însinuat în serviciu la Consiliul Dirigent, şi dela acest timp datează descurajarea lui. Nu a aparţinut acelora, cari să deschidă toate uşile ca să ajungă la un rezultat. Politica dezastruoasă şcolară urmată de oameni cu ambiţii grozave şi cu mai puţină pricepere, pe acest om modest nu l-a înţeles. După multă insistenţă a ajuns de profesor-adm. la şcoala de arte şi meserii din Oradea-Mare, ca să sfârşească la liceul Gojdu din aceeaş localitate.

De timp mai îndelungat l-a chinuit o boală grea. Organismul a rezistat şi în 27 Aprilie a lucrat încă la tezele de maturitate a elevilor liceului Gojdu. De pat legat a rămas din 30 Aprilie până ce la 4 Maiu dimineaţa a adormit, linştit pe veci.

* * *

O impozantă manifestaţiune a elevilor săi iubiţi şi a intelectualilor din Oradea-Mare l'a asociat pe calea cea din urmă, până la cimitirul din Olosig.

Trupul rece a fost depus, prin îngă[illegible] S. S. Episcopului Frenţiu la biserica gr.-[illegible] minarului s[illegible] ub un baldachin pompos. A[illegible] Sa Domnul canonic Samuil Cicero[illegible] dnii protopopi Mihuţiu, Clintoc, Diţ şi [illegible] Răspunsurile le-au dat corul elevilor şi [illegible] paranzilor de sub conducerea d-lor F[illegible] precum şi d. profesor M. Silaghi. In bi[illegible] vorbit dnii protopop Mihuţiu şi profesor[illegible] (Preafrumos ul panegiric îl publicăm la [illegible] ziarului nostru de azi).

La eşirea din biserică muzica militar[illegible] tonat ultimul salut. Un cortegiu lung s[illegible] în drumul spre cimitir.

Inainte elevii liceului, apoi muzica[illegible] după ei cohorta frumoasă a cercetaş[illegible] Oradea-Mare în uniformă, sub conducer[illegible] profesor Tăutu.

Au urmat elevele, şcoala de arte şi [illegible] cununile purtate de elevii cl. VIII a liceulu[illegible] a cărui dirigent a fost, apoi corpul p[illegible] Corul preparanzilor, preoţii au fost u[illegible] carul mortuar tras de 4 cai, şi plin de c[illegible] miliare din flori vii a prietenilor şi colegil[illegible]

Familia a urmat cu mama, fraţii, [illegible] din Satu-Mare Ferenţ, canonicul S. Cic[illegible] George Molnar mare proprietar şi sec[illegible] Sântău, prim-medic la spitalul judeţean D[illegible] d-na Dr. Mihai Pop deputat din Satu-Ma[illegible] gusta Pelle din Pomi, familia directo[illegible] Ciortin. D-l general de divizie Marcel O[illegible] comandantul pieţii colonel Bardosy au [illegible] cosciugul până la mormânt.

La mormânt a ţinut o inimoasă [illegible] plină de iubire elevul din cl. VIII a liceul[illegible] Caius Bardossy, precum şi un elev dela ş[illegible] arte şi meserii. Răspunsurile le-a dat co[illegible] paranzilor.

O azistenţă mare a venit să dea [illegible] din urmă. Am remarcat în afară de corpul [illegible] soral venit în număr foarte mare şi de[illegible] şcolile pe d-nii dir. regional Dr. Gocan, [illegible] de poliţie Aurel V. Catana, Dr. N. Zig[illegible] subsecretar de Stat, Dr. I. Candrea co[illegible] Curtea de Cassaţie, Dr. S. Andru, Dr. [illegible] vaiu deputat, Dr. Coriolan Bucico primar [illegible] Dr. Gh. Popa notar public, E. Costescu, [illegible] „Tipografiei şi Librăriei Rom. S. A." [illegible] Bolchiş Cherciu, Dr. G. Egri, advocat, [illegible] nonici Miculaş şi Tămâian, G. Bota, cons. cu[illegible] în numele episcopiei gr.-ort. Dr. Ştefan M[illegible] protopop, ordul premontratens, Dr. Banas[illegible] logii din Seminarul greco-catolic şi mulţi [illegible] ni-au scăpat în fuga condeiului.

* * *

A fost o grandioasă apoteoză [illegible] Bulgărul din urmă a semnificat aceea ce [illegible] devie prin noi capacitatea lui extraordinar[illegible]

Fie-i ţărâna uşoară!

Panegiricul

ţinut la înmormântarea profesorului Silviu Mărcuş în 5 Maiu

Iubite fost coleg!

Venim şi noi, colegii tăi, să te petrecem pe ultimul tău drum, ce duce la veşnica odihnă, — cu pompă şi alai; pe tine, cu viaţa căruia, poate mai puţin se potriveşte pompa, fastul şi alaiul. Căci viaţa ta a fost simplă, nepretenţioasă; şi tu ai trecut neobservat, aproape necunoscut printre noi, — dar desigur neapreciat conform valorii tale intelectuale şi morale.

Străinii te-au apreciat mai bine, căci străin de limba şi de legea ta, pe când erau ei la putere, ţi-au recunoscut valoarea ta intelectuală şi te-au trimis cu bursă în străinătate.

Ei te-au ridicat la înălţimea meritată conformă valorii tale; — dar străinii nu te-au susţinut la aceeaş înălţime, căci nu erai de ai lor. Ei te-au lăsat, — crezând, poate, că te vor susţinea braţele calde, iubitoare ale celor de legea ta.

Dar ai tăi nu ţi-au recunoscut valoarea ta reală, de prea multele valori ce ne îmbulzesc. Braţele calde nu te-au susţinut...; vas fin, creat din prea fină materie pentru viaţa aceasta dură, a fost inevitabil să te sfărâmi!

Tu n'ai suferit de boala veacului de acum, n'ai înţeles psihologia vremilor, în cari ai trăit, când a te înălţa însemnează a te îmbulzi. Tu ai trecut aproape neobservat printre noi, crezând că nu acelea, cari se precupeţesc sunt valorile cele adevărate, şi în sinceritatea inimii tale, n'ai observat că lumea nu caută şi nu preţueşte ceeace este omul adecă valoarea lui internă, ci se arată. Din valorile morale nimeni nu permite să aibă altul mai mult, decât are el, sau poate el arăta.

Ai crezut în idealism şi în curăţenie şi te-a zdrobit materialismul şi murdăria acestei vieţi, şi tu n'ai avut nici barem razemul familiei create de tine, care să te susţină şi să-ţi dea putere de viaţă.

Şi acum când stăm lângă trupul tău rece, şi sufletul tău planează de-asupra noastră să nu crezi că mulţimea ce te înconjoară şi pompa, ce s'a desfăşurat pe calea ta din urmă este — o ironie, adresată vieţii tale modeste. Nu, noi am venit anume, să ne vezi şi să ne crezi, că noi, colegii tăi, cari ducem mai departe acelaş jug, sub greutatea căruia tu ai căzut, te înţelegem; şi lacrima depusă pe mormântul tău rece este focul, cu care vrem să încălzim lumea celor neînsufleţite, să-ţi deie ceeace nu ţi-a dat lumea celor ce se cred cu suflete. Lacrima pusă pe mormântul tău, este lacrima vărsată pe mormântul nostru, de mucenic inerăsplătiţi şi pâinii negre şi uscate, plămădită în sudorile sânge ale feţii noastre; e lacrima dureroasă care arde; e lacrima nerecunoştinţei care frige; a nerecunoştinţii generaţiilor cari au trecut prin mâna ta, a generaţiilor cari au trecut şi vor trece pe [illegible] noastră a colegilor tăi; şi cărora tu şi noi, [illegible] rămăţarea vieţii noastre, ne dăm pieptul, [illegible] inima, ne dăm sănătatea noastră şi a fam[illegible] dăm viaţa, ca să le dăm lor, generaţiilor, [illegible] creştem baza intelectuală şi morală în urma [illegible] ajutaţi de tine şi de noi, să se îmbuibe [illegible] materiale şi să-şi facă paradis din viaţa [illegible] al cărui paradis, tu, cel mult portar de [illegible]

Tu i-ai curăţit drumurile, tu i-ai să[illegible] tu i-ai săpat izvoarele, dar nu tu şezi la [illegible] răcoritoare, nici nu-i vei bea apa dătă[illegible] viaţă; deşi ai avut şi tu cel puţin aceeaş [illegible] telectuală, cel puţin aceeaş înălţime mora[illegible] cei cari dela tine au primit, în mare parte.

Sufletele noastre se închină cu sm[illegible] credinţă înaintea luminii care a ars cu to[illegible] a voit să lumineze.

Dormi în pace suflet blând. In bulgi[illegible] vom arunca peste sicriul tău, când o să-[illegible] „fie-ţi ţărâna uşoară", noi punem toată [illegible] inimii noastre, toată dragostea noastră şi [illegible] să fii liniştit, că lumea în care treci e a celo[illegible] căci dreptul judecător judecă după inimă, [illegible] zgomot şi aparenţă.

Dormi, iubite, dormi în pace!

N'am venit să-ţi tulbur somnul, ci am venit să plâng.

Augustin Co[illegible]

„CELE TREI CRIȘURI" ȘI „ASTRA"

ultima adunare a comitetului central al uniuni „Cele Trei Crişuri" au fost momente de înălţătoare pentru cei-ce le-au înţeles ărat. A prezidat vice-preşedintele cel mai ă, d. Aurel Lazăr, care înainte de a se ordinea de zi, a ţinut să mai facă încă el ca reuniunea „Celor Trei Crişuri" să ze cu „Astra." Au fost glasuri împotriva colaborări, nu din motive cu dedesupturi, oţi cei de faţă erau oameni cu suflet ales românesc; dar dintr'o greşită credinţă că rea ar aduce cu sine ştergerea uneia sau in cele două asociaţii. Pentrucă d. Aurel u spusese lucrurile decât în principiu, s'a d. George Bota, vice-preşedinte şi D-sa şi ut cu argumente destul de convingătoare voe de o colaborare. D-sa arată că marea a „Celor Trei Crişuri," având ca urnitor Domnul colonel G. Bacaloglu, are aparenţa o societate de răgăţeni, deşi ea are mai horeni în sânul său. Această asociaţie ar urmare puntea de unire definitivă şi atât ă de inimile curate, dispărând astfel curentul enţă neîncredere dintre fraţi. Colaborarea mai că nu ar aduce ştergerea operii dlui lu, dar i-ar da rădăcini adânci în Bihor. altoire reciprocă, fiecare dintre cele două având nevoe una de alta: „Cele Trei " nu va mai părea, chiar celor ce nu văd , o asociaţie de import, căci ea se lipeşte de tradiţia atât de folositoare a locului; iar „Astra," care nu a putut munci îndeajuns până acum, va primi forţe noi, dela cei-ce vin dela isvorul limpede al românismului, cu o limbă curat românească şi mai adânc cunoscători ai trecutului şi ai literaturei româneşti. Numai sufletele mici, nu pot vedea momentele mari ca acesta. Şi într'adevăr toţi membrii de faţă au văzut momentul şi l'au sfinţit cu căldura aprobărilor lor. Dl Aurel Lazăr a mulţumit d-lui Bota şi tuturora pentrucă a fost înţeles. S'a hotărât dar ca programul de activitate să se facă în comun şi să se lucreze în comun peste tot.

S'a dat apoi însărcinare d-lui Gh. Tulbure, secretarul general al reuniunii, să scoată o revistă a „Celor Trei Crişuri," pentru popor de care se va servi şi „Astra," ajutând-o pe cât se va putea.

Dumnezeu să ne ajute, să ne limpezească drumurile şi să ne întărească sufletul românesc aici. Cei-ce vor cu adevărat să muncească pentru un ideal, aceia uită de persoana lor. A fost într'adevăr multă uitare de sine la ultima adunare a „Celor Trei Crişuri."

D-l Colonel Bacaloglu a făcut apoi cunoscut că a obţinut o subvenţie de 100.000 (una sută mii) lei şi a şi încasat 50.000 lei pentru revistă şi reuniune. Jumătate din această sumă a fost vărsată d-lui Tulbure spre a o administra în numele reuniunii. Primăria a promis, prin binevoitorul glas al d-lui Bucico, o subvenţie spre a se putea lucra cât mai cu folos.

Seneca.

PROBLEMA TEATRELOR

— Ancheta dela Ministerul Cultelor şi Artelor —

n 2 Mai s'a ţinut la Ministerul Cultelor şi Artelor zidenţia d-lui Ministru C. Banu ancheta convocată ul de a se sfătui mai ales asupra problemei teadin provinciile noi.

a această consfătuire, care de altfel nu avusese oficios, au fost invitaţi şi s'au prezintat D-nele după cum urmează: Vasilescu-Valjean Dir. G-ral elor şi Dir. al Teatrului Naţional din Bucureşti, ecretar General, Dragomirescu prof. univ., Peretz bia) fost Dir. G-ral al Teatrelor, Berariu (Bucorof. univ, Dumitrescu Dir. la Minister, Şoimescu teatrelor, Zaharia Bârsan Dir. Teatrului Naţional i, Drăgoescu Dir. Teatrului Naţional din Craiova, Moldovanu Preşed. Soc. Scriitorilor, D-na Bu-Sturdza, D-na Voiculescu, D-na Giurgiu, D-nii Ştefan (Oradea-Mare), Bulfinski, Demetriade, Sturza, dela Teatrul Naţional din Bucureşti, un reprezenof. univ. Obreja din Basarabia, Primarul din Arad Cons. cultural al oraşului Timişoara, Popovicluth Dir. Operei Române din Cluj, Vrăbiescu dela din Bucureşti, Tănase preşed. Asociaţie Artiştilor, vici, Goldenberg (Bucureşti) şi câţiva funcţionari din r.

Şedinţele s'au ţinut în zilele de 2 şi 3 Maiu la orele amiază.

D. Ministru Banu salută reprezentanţii sosiţi într'un atât de frumos şi roagă mai ales pe aceia din eritorii, să-şi expună părerea şi dorinţele la rezolproblemelor teatrale din teritoriile lor. Relevă însă ceput că mijloacele materiale nu stau la dispoziţia rului după cum ar fi de dorit pentru a putea da o re momentană tuturor problemelor cari se impun tură cu teatrul.

Reprezentantul Basarabiei expune situaţia de tranin vaiţa de acolo şi că neobasarabenii sunt dornici tru serios.

Teatru bun în Basarabia nu a existat. Arta coreo- şi azi e mai bine primită. Teatrul are acolo un damental. Trupele de propagandă nu satisfac. Ba- trebue să aibă o trupă permanentă, cu atât mai că şi sub raport cultural stă altfel ca Ardealul şi ina.

Ministerul de interne a admis în bugetul anului apentru teatru numai suma de 50.000 lei. Apostolam înţeles la început, acuma nu!

Cere solicitudinea Ministerului şi organizarea unui Naţional la Chişinău cu o subvenţie anuală de 00 lei.

Reprezentantul Bucovinei spune, că situaţia acolo mai favorabilă. Lupta culturală este cel mai eficace de iubire de patrie. Fiindcă trupele de propagandă satisface, cere înfiinţarea unui Teatru Naţional la uţi, după modelul acelui organizat la Cluj; cu trupă dramatică-comedie şi cu o trupă de operă.

D. Zaharia Bârsan spune, că problema teatrelor eşti pentru Ardeal se va putea rezolva prin aceea, e va complecta trupa Teatrului Naţional din Cluj vor mări salarele fiind existenţa artiştilor asigurată.

D. Ştefan Msrcuş expune că situaţia culturală-teaeste cu totul altfel decât acelea din Bucovina şi Ba- a. Aici există o cultură teatrală, şi dorinţa este ca ă cultură să rămână la nivel şi anume, astfel ca a românească să intre în drepturile ei naturale şi tru.

Frontiera cere o zonă culturală puternică şi cei mii de şcolari români din Oradea-Mare cer cultură eească. Politica noastră culturală faţă de minorităţi e dusă cu armele civilizaţiunei.

Trupele de propagandă nu corespund, ele nu pot realiza o legătură adevărat sufletească între trupă şi societate, ele vin şi pleacă, fără ca să poată avea contact direct cu populaţia.

Oraşu lOradea-Mare exemple a adus şi doreşte a aduce şi jertfe pentru teatru. Dar nu poate, fiindcă Ministerul de Interne şi în anul trecut a pus în buget venite după teatru, pe când pe oraş l-a costat teatrul suma aproximativă de 250.000 Lei. Situaţiile sunt imposibile. La Oradea-Mare directorul trupei maghiare nici azi nu are contract cu oraşul, totuşi concesiune a primit dela Minister.

Crede că cultura română, germană şi maghiară cu pasul lângă olaltă, vor asigura desvoltarea adevărat artistică în viaţa teatrelor din Ardeal şi vor servi pentru asigurarea trupelor româno-maghiare şi româno-germane cari se vor organiza. Cere pentru Ardeal, pe lângă complectarea trupei Teatrului Naţional din Cluj, organizarea alor 4 trupe stabile româneşti pe regiuni.

Cere subvenţiunea Statului în special pentru înfiinţarea unei noi organizaţii la Oradea-Mare cu o trupă dramatică de dramă şi comedii.

Consilierul cultural al oraşului Timişoara cere trupă românească cu câte 2—3 luni la Timişoara, Arad şi Oradea-Mare.

Reprezentantul Aradului aderă la propunerea d-lui Mărcuş cu trupe mixte.

D. Dir. G-ral Vasilescu-Valjean spune că un teatru naţional nu se poate fasona cu subvenţia de 1.500.000 lei. Se cere cel puţin suma de 7—8 milioane lei. Când vor fi fonduri, vor fi şi noi creaţiuni. Crede că deocamdată va fi posibilă numai complectarea trupelor din Iaşi, Craiova şi Cluj, esmiţând acestea apoi cu Teatrul Naţional din Bucureşti trupe ambulante la Chişinău, Cernăuţi, Sibiu, Braşov, Arad, Timişoara şi alte localităţi.

D-na Voiculescu cere sprijin şi pentru trupele private de propagandă.

D. Tănase descrie în culori vii viaţa din turnee şi spune că din cele 72 mil. lei cari incurg din taxele de lux după reprezentaţii s'ar putea da mai mult decât se dat până acum. Sulevă că unele cinematografe după recete de 20.000 lei la zi, solvesc la Administraţia Financiară abia suma de 160 lei. De ce?! — se întreabă.

D. Corneliu Meldovanu spune că la realizarea planurilor trebuesc bani, bani şi iarăş bani. Trebue să se asigure întâiu sumele recerute, apoi se vor discuta celelalte.

D. Iacobovici spune că nu avem artişti români cu pregătirile necesare, în numărul cerut pentru formarea alor 3—4 trupe ambulante.

In discuţia cu cifre se combate această afirmaţiune. Se dovedeşte că în anii din urmă numai dela Conservator au eşit 150 elevi. Unde sunt aceştia?

Se discută apoi chestiuni de detaliu la repertoriu, la actori, la concesiuni, la taxele de lux, la legea teatrelor, la activitatea Teatrelor Naţionale, la administraţia teatrelor. Iau parte în discuţii d-nele Bulandra-Sturza şi Voiculescu, d-nii Demetriad, Livescu, Sturza, Dragomirescu, Corneliu Moldovanu, Iacobovici, Goldenberg, şi în urmă la propunerea d-lui Dir. G-ral Vasilescu-Valjean se deleagă o comisie constatatoare din d-na Bulandra-Sturza, d-nii Dir. G-ral Vasilescu-Valjean, Insp. Şoimescu, C. Moldovanu, Tănase, Şt. Mărcuş, Livescu, Berariu, Obreja, Robu şi Cons. cultural din Timişoara, care comisie va decide cum să fie repartizate sumele disponibile în acest an, va propune la legea teatrelor şi rezolvarea în prezent a chestiunilor de teatru.

Şedinţele comisiei au început la 4 Maiu a. c.

Vom reveni.

S. M.

„DAVID ŞI FIII"

— O Intâmpinare —

Sulevez un caz, care să poate repeta în fiecare zi. Ministerul Cultelor şi Artelor a conchemat pe ziua din 2 Mai o anchetă la Minister. Am fost invitat ca să iau parte şi subsemnatul. Având multe griji familiare nu mi-a fost posibil să cumpăr biletul vagon de dormit cu 1—2 zile înainte, aşa că m'am prezintat pentru bilet în 1 Mai orele 11 la firma cu concesiunea pentru bilete din Oradea-Mare Kiss David şi Fiii. La întrare am salutat, dupăcum e obiceiul omului civilizat. Nu mi-a răspuns nimenea. Ca fost Prefect al Poliţiei oraşului trebuia să mă cunoască cineva din prăvălie că cine sunt. Am cerut un bilet vagon de dormit la Bucureşti. „Nu ştiu că mai avem," mi-a răspuns un băiat tânăr de după pult, fără să mă distingă cu privirea lui. Modest am aşteptat. In prăvălie nu era nimenea afară de mine, care ar fi dorit să fie servit. După o aşteptare oareşcare-va, am îndrăznit să inzist „Rog să cercetaţi, că aveţi un bilet disponibil ori nu!" Băiatul s'a mai gândit, apoi a lene s'a adresat unui domn mai bătrân, care să întreţinea cu o domnişoară într'un ghişeu separat al prăvăliei. Domnul a răspuns cu ochelarii pe nas, fără a se mişca din loc. „Nu mai sunt!" „Nu mai sunt" întreb eu? „Nu"! răspunde el. Zic ziua bună şi plec. Nu-mi răspunde nimenea!

In gară la plecare mă interesez la conductorul vagonului de dormit despre locurile disponibile, era lângă mine şi un înalt funcţionar din Ministerul comunicaţiilor. Va confirma ceeace a depus conductorul, şi anume: Numai era nici un loc liber. Locuri nu sunt. Acelea se speculează de firma Kiss în mod neadmisibil. Oradea-Mare are 8 locuri de dormit în vagon zilnic rezervate, din acestea azi 4 d. Kiss a vândut pentru Cluj.

Agenţii din Cluj vin cu trenul la Oradea şi iau biletele nainte. Azi s'au dat biletul deja la orele 10 şi anume d-lui Iahoda şi d-lui Dr. Balla din Cluj. Inaltul funcţionar al Ministerului a confirmat că la orele 10, când şi-a cumpărat şi el biletul de vagonul de dormit, înaintea lui s'a dat biletul pentru Iahoda. Când s'au vândut celelalte bilete, nu ştie.

Iată, un caz din miile de cazuri cari zilnic ne pălmuesc în ţara proprie. Ne pălmuesc pe noi aceia, cari am creiat ţara aceasta în primul rând, şi ne speculează elemente fără conştiinţă, lipsite de cele mai elementare noţiuni a civilizaţiunei. Elemente al căror zeu este — banul — prin care cred că vor trece şi peste cinstea unui neam!

D-l Inspector General Florian va face bine dacă va lua cunoştinţă şi de aceasta *mică* întâmplare, var va face şi mai bine dacă va fi decis a dispune în apărarea moralei publice.

Ştefan Mărcuş,
directorul ziarului „Vestul României".

Ziarul nostru pentru a putea informa pe cetitori cât mai bine şi mai urgent, caută în tot judeţul **corespondenţi.** *A se adresa de urgenţă la redacţia ziarului* **„Vestul României"**, *Tipografia Românească Oradea-Mare, chiar de acum. S'ar preferi corespondenţi prin telefon.*

Şedinţa comitetului teatral

Sâmbătă s'a întrunit comitetul teatral spre a discuta câteva chestiuni urgente. Prezidează d. Gh. Tulbure. La ordinea zilei e cererea d-lui Parlaghi de a se mări preţurile de intrare, aducând ca motiv urcarea lefurilor artiştilor. D. Bota arată, că dacă într'adevăr e vorba de îmbunătăţirea soartei artiştilor, e bine să se aproabe, lucrul care s'a şi făcut fără discuţie,

Apoi se aprobă, zilei de 18 Mai, sala teatrului pentru un concert al şcolilor normale.

In urmă d. Bota ridică o chestiune de demnitate a membrilor comitetului teatral. Aceşti membri nu au cerut ei să fie membri, ci au fost numiţi pentru merite de ordin cultural. Nu înţeleg dar ca d. primjurisconsult Şimonca să mai continue a desconsidera părerea lor, căci membrii comitetului teatral privesc lucrurile dintr'un punct de vedere mai inalţ mai sublim, acela al înfrăţirii celor două culuri, maghiare şi române, iar nu din puncde vedere strâmt, egoist, al combinaţiunilor comerciale şi cu de desupturi.

La apostrofa d-lui Bota şi-au unit glasul toţi membrii şi s'a hotărât ca chestia să fie luată în şedinţa plenară cea mai apropiată. *Coresp.*

Prima întrunire a Asociaţiunei „Astra" în prov

— Ziua de Sf. Gheorghe în Cefa —

„Astra" odată reorganizată în Oradea-Mare îşi începe activitatea. Membrii ei vechi cu greutatea experienţei din trecut iau cu sine generaţiile nouă pline de avânt şi împreună prind firul scăpat. Primul debut este urmărit cu atât interes, inimile membrilor tineri bat mai des ca de obicei, văzând o credinţă reînviată un altar pe care l-au visat şi la care pe vremuri priveau cu atâta sfinţenie. Astăzi iată-i şi pe ei în mijlocul acelui sanctuar. Nici nu mai putea întârzia această apropiere, sufletele începeau a rugini, conştiinţele păreau că adorm în atâta luptă fără credinţă. Se schimbase aproape întreaga noastră fiinţă. Nu ne mai recunoşteam unii pe alţii aşa eram de schimonosiţi în hainele murdare ale frământărilor. Nu ştiu dacă aiurea are aşa de priceput rost reorganizarea „Astrei" cum se prezintă necesitatea ei în jud. nostru. In cadrele căreia încape tot ce e nobil şi din activitatea căreia vom obţine primele începuturi ale progresului. Un colţ de Ţară, straja din apus a leagănului nostru, atât de departe de inima Ţării, era lăsat în voie valurilor venite de peste graniţă, lăsat aproape pustiu şi doar numai zgomotul de pe la frontieră ne mai trezea conştiinţele şi inimile şi atunci cu pumnii strânşi ne făceam planuri de reculegere. „Astra" însă începe a învia inimile româneşti aici la noi, „Astra" este sanctuarul unei noua credinţă, „Astra" va împăca spiritele învrăjbite şi mână în mână oamenii de bine se vor ajuta la ridicarea culturală a acestui colţ de ţară, pe cari toţi îl iubim dar puţini trudesc a-l munci.

Era aproape de necrezut după agitaţiile anilor din urmă să vezi oameni din diferite partide muncind împreună. Primul pas s'a făcut în ziua de Sf. Gheorghe în Cefa, unde fruntaşi şi oameni expuşi de partide îşi întind mâna, desconsideră lupta de fraţi, recunosc terenul unde numai împreună pot lucra. Este prima brazdă trasă în ogorul lăsat în voia întâmplării. In deplinul fast al sărbătorii în Cefa vezi vechi luptători adânciţi în mândria luptelor din trecut şi tresar de bucurie la văzul feţelor senine — libere azi de aşi croi soarta lor. Se culeg flori, se împletesc cununi fără spini şi se încununează opera trecutului cu îndemn pentru viitor, iar ţăranii cu privirea lor îţi dă atâta încredere de o soartă mai bună.

Programa zilei de Sf. Gheorghe era contemplată ca o mică încercare şi ca începutul modest al activităţii din viitor al „Astrei" dar cadrele acelei serbări sau lărgit mai mult decât se aşteaptase. Preşedintele despărţământului „Astrei" din Oradea-Mare d. Dr. Aurel Lazar însoţit de Prefectul judeţului d. Iulian Peter duc cu sine la Cefa o mână de oameni cu inimi calde şi simţitoare. In aceasta mică delegaţie iau parte dnii Dr. Ştefan Muntean secretarul general al „Astrei", d. Dr. Costa Romul fiul comunei Cefa, iar tineretul Universitar îşi trimite o delegaţie condusă de preşedintele organizaţiunii lor d. Ioan Magyar.

La Cefa sunt întimpinaţi de locuitorii comunei în frunte cu primpretorul plăşii d. Dr. Aurel Greavu, notarul comunei Gheorghe Petca care adresează cuvinte de binevenire intelectualilor sosiţi. Aici preşedintele d. Dr. Aurel Lazar primeşte un buchet de flori oferit de d-ra Bér. Poporul adunat la primire se îndreaptă la biserică unde slujba dumnezeiască este săvârşită de către d. Dr. Ştefan Muntean şi preotul Albu. Biserica este archiplină şi dă înfăţişerea unei învieri Răspunsurile liturgice le dă corul de băieţi şi fete condus de învăţătorul locului, neobisitul dascăl d. Costa şi tineretul Universitar. La sfârşitul liturgiei părintele Dr. Munteanu tălmăceşte evangelia şi foarte nimerit scoate în relief rolul femei în viaţa familiară a ţăranului. Cuvintele Sfinţiei Sale a mişcat inimele femeilor din Cefa cari se vedeau atât de emoţionate de însemnătatea ce li-se dă şi de rolul ce-l au în viaţa casnică şi în feţele lor deschise ceteai recunoştinţa, că în sfârşit iată un om care dă dreptate şi femeilor. Fetele adunate la un loc ţin sfat asupra tâlcului dat de părintele. Bărbaţii să uitau cam cu invide la femei pe care le-a ridicat aşa de mult în ochi lor Sfinţia Sa.

Terminată slujba dumnezeiască credincioşii se adună în faţa primăriei şi încunjură locul prezidenţial de unde aşteaptă vorbele de mângâiere.

D. Dr. Aurel Lazar ia prezidiul. Reaminteşte trezia ţăranului din Cefa despre care a dat frumoase dovezi şi în trecut şi le aduce aminte cu câtă însufleţire au îmbrăţişat cefanii în trecut „Astra". Eram puţini, zice d. Lazar, dar toţi cu conştiinţă, toţi setoşi de lumină şi de dreptatea românească atunci nu ne puteam întruni de baionetele stăpânirii, azi vedeţi, continuă d. Lazar, chiar pe reprezentantul puterii, capul judeţului, pe d. Prefect în mijlocul vostru, nu reprezentând forţa, ci coborât între voi, ca sprijinitor şi bun prieten, nu să vă controleze, ci să vă aducă lumină şi să vă spună un sfat bun. Rol mare are azi Cefa. In trecut era ultima strajă a graiului românesc, astăzi este grănicerul Ţării întregită, este soldatul României-Mari. Ţara aşteaptă dela voi cinste, suflet, muncă, inimă caldă pentru tot ce e bine şi liber de orice patimă. Arată apoi însemnătatea Asociaţiunei „Astra" în cadrele Ţării nouă, aici, zice d. Lazar să cere suflet care nu este trecător, cum sunt moşiile, averile şi sufletul trebuie cultivat, trebuie întărit cu cultură românească ca să progreseze. Să putem stăpâni Ţara cu tăria sufletească şi voinţă şi să întrecem pe foştii noştri stăpâni. A noastră este Ţara, continuă d. Lazar, însă, s'avem grijă să nu o pierdem negligând sufletul, căci fără acesta nimic nu foloseşte. Spune apoi, că cărturarii, pe cari îi vede azi poporul, veniţi la Cefa, au venit în numele culturii, în numele cărţii româneşti şi de dragul îmbunătăţirii stării lui sufleteşti şi îi îndeamnă să stea cu trup cu suflet de a-şi însuşi cât mai multă carte.

O fetiţă dela şcoala primară din comună oferă d-lui Preşed. un buchet de flori, însoţit de o scurtă recitare.

Ia cuvânt apoi prefectul judeţului d. Iulian Peter. Unde am simţit, zice d. Prefect, că bate o inimă românească am alergat să o îmbărbătez şi să-i dau şi eu un cuvânt de încurajare. Puterea Ţării nu se poate întemeia pe jandarmi, tăria unui popor constă în tăria sufletească. Sunteţi români, continuă d. Prefect, cu un trecut aşa de frumos, urmaşi ai acelora care au dat lumii civilizaţia şi trebuie să fiţi demni de strămoşii voştri. Pe lângă datoriile oficiale astăzi mai avem şi alte datorii. Trebue să lăsăm la o parte toate patimile, toate ponegririle, gândindu-ne numai la cultivarea sufletului. Apropiaţi-Vă de noi, continuă d. Prefect, cu aceea încredere, cu care încredere am venit şi noi astăzi cu sufletul deschis în mijlocul vostru. Vă rog să vă aduceţi aminte de acela, care v'a dat pământ şi să-l păstraţi în tainele sufletului vostru arătându-i tot mai multă dragoste şi să fiţi totdeauna gata de jertfă. Strigaţi împreună cu mine: Să trăiască M. S. Regele Ferdinand I, să audă cei de dincolo că aici bate inimă românească, aici e trează conştiinţa românească şi aici cultura românească, pe care ei au oprit-o, se desvoltă luându-şi falnicul zbor al Vulturului.

Ţăranii urmăresc cu vie atenţiune vorbele d-lui Prefect subliniindu-le cu lungi aplauze, iar la amintirea M. Sale Regelui, uralele păreau că nu sfârşesc. O lină adiere de vânt a venit să fure ecoul acestor glasuri mândre şi-l duce solie spre apus ca să răzbune aceste suflete nevinovate.

Părintele Dr. Ştefan Munteanu secretarul general al despărţământului Astrei descrise în colori vii frumuseţele Ţării noastre scumpe. In ochii ţăranilor se reoglindeau frumuseţele holdelor de grâu tăria ţăranului nostru. Toată lumea, zice d. Dr. Munteanu, se bucură că avem azi veselie, dar era odată greu, mulţumită însă bunătăţii lui Dumnezeu sufletul românului a ajuns zorile unei zile mai bune. Aveţi atâtea bunătăţi dar ca să le puteţi păstra trebue să munciţi la munca voastră aveţi nevoie de pricepere de lumină. Aici vă poate sta în ajutor numai cărţile cu ajutorul lor. Vă puteţi înmulţi conştiinţele voastre cu ajutorul lor puteţi cunoaşte lumea. Aveţi în Cefa un dascăl inimos de sub mâinile căruia au eşit mai mulţi decât o sută intelectuali şi-l aveţi în mijlocul vostru care va sta în ajutor. Aţi căpătat pământ continuă d. Dr. Munteanu, dar ca să-l puteţi păstra trebue să munciţi. Pământul nu este al singuraticilor lucrători ci este a neamului întreg care asigură existenţa. Insă nu toţi pot fi plugari ce au diferite chemări. Talpa Ţării însă sunteţi voi dragii mei. Şi care se va întări numai prin muncă. Aceasta ne va scăpa de o asemenea soartă cum este azi în Rusia. Trebue deci să produceţi cât mai mult. Veţi avea şi Dvtră zice d. Munteanu, năcazuri dar acelea ni le-a dat Dumnezeu să le purtăm, deoarece în foc se oţeleşte ferul şi sufletul în muncă. Acel popor are viitor care nu se plânge Se ocupă mai departe apoi cu însemnătatea cărţii şi caută cele mai alese cuvinte de a îndrăgi ţăranii cartea românească cu ajutorul căreia vor învăţa cum se muncească pământul ca să obţină mai mult rod. Insă dacă veţi rămâne toţi plugari cu toate că acuma vise imparte pământ zice d. Munteanu peste câţi-va ani, iar veţi fi săraci, înmulţându-se familiile şi ca să preveniţi asemenea lucruri trebue să daţi copiii la şcoală, la meserii. Apelează la sufletele femeilor ca şi ele să dea atenţiunea cărţii, care va lumina şi îndrepta viaţa spre mai bine.

Din rândurile şcolarilor d-lui Costa iată că se desprinde elevul Balog şi se aşează faţă în faţă cu sătenii lui. Aşteptăm să ne cânte. Drăguţul intonează doina „Mâncete bade amarul" cu accente serioase şi cu atâta curaj că-l credeai, că este un grănicer. Cefanii erau mândri de acest fecior, că pot arăta şi ei ceva intelectualilor. Apoi Ioan Ursan tot elevul d-lui Costa recitează poiezia „Negru Vodă" puţin mai fricos decât colegul său Balog.

D. Dr. Costa fiul harnicului învăţător de acolo convins de puterea exemplelor bune caută a întregi vorbirile frumoase cu o pildă vie ruptă din viaţa Cefanilor. Leagă foarte bine însemnătatea cărţii cu ridicarea tinerului Andrei Popoviciu care rămas orfan numai cu ajutorul cărţii s'au ridicat şi ajuns acolo ca astăzi este şef redactorul unui ziar din America care luptă pentru interesele celor 300,000 români risipiţi prin diferitele fabrici ale Statelor Unite. Citeşte câteva amintiri a tinerului în care i-şi aduce aminte de toate frumseţile satului său. Bătrânul dascăl şcoala veche biserica prietenii. Cuvintele calde în care a îmbrăcat aceasta pildă d. Costa a stârnit o emoţie în sufletele Cefanilor manifestându-şi ei dragostea atât faţă de el cât şi faţă de cel îndepărtat Cefan, care în acel moment o fi simţit ceva neobicinuit departe într'o ţară străină.

Din vraja celor spuse de Dr. Costa iată că trezeşte ţăranii, tinerul universitar Mărcuţ cu declamarea poesiei „Mare e Dumnezeu". Dă viaţă fiecărei frază din poezie şi fură gândurile ascultătorilor.

D. Magyar preşedintele Soc. tineretului universitar mulţumeşte conducătorilor asociaţiunei „Astra" pentru că a dat posibilitate şi tinerimei universitare să asiste la aceasta serbare ca şi în trecut. Accentuază necesitatea colaborării păturilor sociale şi arată rolul tinerimei, noului generaţii intelectuale.

D. Mărcuţ mai apare odată înaintea ţăranilor şi intonează doina „Arză-te focu pădure" vocea lui de bariton pătrunde în inimile ascultătorilor şi le ridică la înălţimea poesiei vieţii. Ţăranul cu atâta poesie în sufletul lui recunoaşte accentele subţiri ale cântecului atât de bine interpretat, şi cu acest cântec rupt din inima ţăranului s'a aprins o schintea în sufletele lor.

D. Lazar închee conferinţele, îndeamnă ţăranii să cerceteze biserica care a susţinut inima românească. Cârciumele sunt închise spune d. Lazar în Duminei şi sărbători abia numai de 2—3 ani şi iată că s'au impuţinat bătăile omorurile etc. Sărbătoriile să le folosiţi pentru recrearea sufletească desfătându-vă în frumoseţile cărţilor. Le spune că le-a adus cărţi pe cari le vor primi gratuit numai să le citească. Indeamnă să se înfiinţeze agenţia „Astrei" în aceasta comună. Mulţumeşte apoi pentru buna primire ce au dat Cefanii intelectualilor veniţi în mijlocul lor.

La apelul d-lui Dr. Lazar Cefanii ho rea agenţiei şi se organizează astfel: pres tele Albu, bibliotecar d. Costa, controlor cassar: Magyar Teodor.

In adunare să aflau ţărani şi dela Atiaş cari văzând hotărirea Cefanilor în agenţia „Astra" cu următoarele organizaţii

La Marţihaz aleg de preşedinte pe pitan bibliotecar Irimie Tăşnadi, casier Dim controlor Lazar Abrudan. La Atiaş preşed rul Popoviciu, bibliotecar Ioan Deme.

Ţăranii liniştiţi cu sufletele uşurate sele lor cu gândul la un viitor mai bun. In fac vizitele apoi la cărturarii din Cefa. Don Costa şi notarul Petca George ospătează

La orele 3 p. m. cărturarii pleacă la sunt întimpinaţi cu cuvinte de binevenire Bonaţ. Prefectul judeţului emoţionat de insu nilor spune oamenilor adunaţi că vine în mi dus de convingerea ce avea încă când era presus de toate divergenţele şi deosebirile dus de ideea culturii pentru unirea românilo get. Vreau să strâng legăturile sufleteşti d intelectuali pentru înălţarea ţării zice d. Pre Majestatea Sa Regele Ferdinand I căruia i ţumi libertatea ce o are astăzi şi Bihorul.

Domnul Lazar arată scopul venirei tate a cerut ţăranul român zice d. Lazar vechiu şi dreptatea românească acum i-s'a noştri erau simpli dar setoşi după dreptate aceia cari am ajuns aceasta, numai să fim ea. Insă pentru a putea susţine dreptatea cim, şi cu credinţă în Dumnezeu altarul că jutat cauzei noastre în trecut, vom învinge. s'au jertfit 800,000 suflete şi faţă de acestea că avem mari datorii şi trebue să fim vred de ţara care ne-a câştigat-o. Arată insemn care va putea ajuta ţăranului nostru. Aici Astrei cu viaţa nouă a plugarului. V-am adu d. Lazar şi nu vă cerem altceva decât să deschideţi minţile ca să simţiţi româneşte trecutul vostru, neamul vostru şi ţara voastr

Părintele Dr. Munteanu arată însemnă şi legătura ei din trecut cu cauza naţională. tuţiune zice d-nul Munteanu care a adus p nostru trebue sprijinită, trebue cercetată. femeii la îndreptarea vieţii ţăranului, care de ţărani foarte bine, fapt ce dovedeşte o o rândurile ţăranilor care spunea că dacă fe la locul ei *„Improaşcă cloşca"*.

D-nii Magyar şi Mărcuţ declamează vrem pământ şi „Anul 1848".

Se hotăreşte apoi înfiinţarea agenţiei A alegând de preşedinte părintele Bonaţ, biblio ţătorul Săndruţ, casar Tirle.

Dela înaud delegaţiunea Astrei plea unde ţăranii erau adunaţi în număr foarte fr Lazar arată însemnătatea coperativelor, i Munteanu arată necesitatea îmbrăţişării indu merţului. In Gepiu asemenea se hotăreşte înfiin ţiei „Astrei" ba aici chiar se fac şi primele ţăranilor ca membri fondatori şi activi la „A

Delegaţiunea mândră de rezultatul fru descinderi în provincie îmbărbătată de incred a fost primită de către ţărani a hotărât să o ocaziune de a cobori în mijlocul ţăranilor primi îndemnuri de ridicare sufletească.

Primirea Generalului Le

Eri la ora 4 d. p. a sosit în Ora ralul Le Rond însoţit de nevastasa. fost primit de autorităţile militare şi dintâiu la primit d. prefect I. Peter francează, apoi primarul oraşului Dr. Bucico. Din partea armatei au fost prin general Olteanu, apoi din partea biseric unite de d-nii Dr. A. Magier şi Dr. Flo La sosire d-nei Le Rond i sa dat buche cari a mulţumit pentru primirea grandio făcut. Dela gara a fost însoţit de ge brigadă Florescu şi Lecca şeful biroului d

O comună sub teroarea jandar

In comuna Salicea din judeţul Tu s'au iscat turburări grave cu prilejul un Flăcăii din sat revoltaţi de atitudinea ja le-au aplicat câte o corecţie cu ciomegel din urmă, pentru a se răzbuna au te Cluj că un jandarm a fost asasinat ajutoare, afirmând că populaţia din regiu voltă. Autorităţile din Cluj, alarmate, imediat la Salicea un detaşament de 20 Oameni ordinei n'au găsit nici un jandar nat şi au putut să constate că liniştea pretutindeni. S'au gândit însă că e p călătorit de geaba şi au început să bag în tot satul terorizând pe locuitori. De sătenii din Salicea stau ascunşi prin p aşteptarea unei comisii de anchetă.

INFORMAȚIUNI

D. Iulian Peter, *prefect al județului Bihor naintat la gradul de inspector administra- autorizat mai departe cu conducerea Pre- ei Bihor.*

LA BLAJ se fac mari pregătiri în ve- sărbării dela 3/15 Mai, când se va tori aniversarea adunării de pe Câm- libertății din 1848.

Pentru monumentul părintelui Vasilie iu. *Pentru a ridica un monument marelui or pentru cauza românismului regretatul e dr. Vasile Lucaciu ziarul „Indreptatea" ectat suma de 44.070 lei. Notăm că dana- sunt tot persoane din Regat. Ardelenii prea puțin se interesează de momoria ace- are a fost un luptător șiun apostol al lor.*

D. Ștefan Mărcuș *fost prefect de poliție at la București pentru desbaterea procesului atul la Curtea de Casație, secția III.*

In cursul lunei Iunie *va apărea revista* **avana"**. *socială, politică, economică, artistică rară. Va fi condusă de un comitet de di- format din cei mai de valoare mânuitori ndeiului, de un grup de profesori universi- de cei mai mari oameni politici. Croni- or fi susținute de specialiști.*

Revista **„Caravana"** *va fi un adevărat eve- t pentru cultura românească. Va apare în gini format mare (13).*

Data apariției revistei **„Caravana"** *va fi a- tă prin afișe speciale.*

Liniște la Universitate din Cluj. Studenții facultatea de drept a universității noastre, m și cei dela litere, au dat un comunicat are arată că se abțin dela cursuri. Studenții facultatea de medicină s'au prezintat în nu- oarte redus la cursuri. Turburări și incidente au mai înregistrat.

Familia Mărcuș și rudele mulțumesc și eastă cale tuturora, cari au venit să ângăe durerea, și să dea cinstea cea urmă scumpului lor defunct, odată Sil- Mărcuș profesor titular, repausat în nul.

Mulțumesc întregului corp profesoral, S. Episcop Frențiu, D-lor G-ral de Di- Marcel Olteanu, Colonel C. Bardossy, rtei Cercetașilor, elevilor lui iubiți, um tuturor acelora cari au contribuit ca unea cea din urmă să fie o manifesta- atât de grandioasă și mișcătoare. Dumnezeu să le răsplătească!

Convocare. Membrii Uniunei Foștilor Vo- ri Români, despărțământul „Bihorul" Oradea- , precum și toți foștii voluntari ai armatei ane, proveniți dicaptivitate rusească sau ita- locuitori pe teritoriul județului Bihor, sunt ți a lua parte la *I adunare generală a des- mântului* ce se va ținea în Oradea-Mare la aiu a. c. în sala cea Mare a Primăriei pe următoriul program: 1. Deschiderea adu- generale. 2. Constatarea membrilor prezenți m și a delegaților organizațiilor din provincie. aportul comitetului local asupra înființărei ărțământului și a desvoltării lui. 4. Conferință ținută de d. Dr. Ion Câmpean despre orga- a legiunei Ardelene în Italia. 5. Cetirea pro- ului adunării generale din Arad și discutarea ia. 6. Alegerea delegaților pentru adunarea ală din Arad ce se va ținea la 28 Maiu a. c. scrierea noilor membrii. 8. Eventuale pro- ri. 9. Inchiderea adunării generale. Oradea- , la 8 Maiu 1923. *Comitetul local al U. F. V. R.*

Instrunirea Uniunei proprietarilor contra rei procentelor de apă și canalizare va avea Duminecă 13 Maiu la ora 4 d. m. în sala pri- i orașului. La aceasta intrunire vor lua parte chiriașii și proprietarii.

Locul climateratic, Stâna de Vale pe acesta l-au luat în arendă internatele ro- e din Beiuș. Aceste se vor îngriji, ca oas- să fie cât se poate de bine serviți cu mân- beuturi și camere bine înzestrate.

Până acum „musca Columbacă" a făcut în le comune din jud. Argeș ravagii simțitoare, ând 2019 vite cornute mari, 120 oi, 307 cai 24 porci.

In seara zilei de 18 Mai, *ora 8 ½ școlile normale din localitate vor da o serată artistico-muzicală. Sunt fetele și băieții Bihorului, cei mai fără de mijloace și credem că cei ce văd în învățător pe ostașul vremurilor de pace, își vor da cu drag benevolul lor obol. Aflăm că aceeași serată va fi apoi dată gratuit pentru muncitorimea din localitate și apoi repetată pentru soldații garnizoanei, în săli pe care le vom anunța la timp. Școlile se prezintă cu un program foarte bogat.*

Universitatea din Lyon a decernat titlul de doctor „honoris cauza" profesorilor români Cantacuzino, Iorga și Racovitza.

Oficianții dela contabilitatea județeană fără excepție a fost delăturați din oficiul cu toate că d. subprefect Tempelean a făcut pașii necesari către Ministerul de Interne ca să fie amânați cel puțin până la 1 Oct. c. Cu toate acestea Ministerul de Interne în ce privește ținerea funcționarilor cari nici până azi nu și-au însușit limba română își susține hotărârea de mai nainte. La contabilitate deci nu va rămânea nimenea afară de șeful contabilității d. Michiș. Toți funcționarii aruncați pe drumuri nu vor primi nici-o renumerație ori penzie. In locul posturilor vacante deja subprefectura județului a publicat concurs pentru îndeplinirea acestor posturi cerându-se dela fiecare ca limba română s'o cunoască la perfecție.

Federala „Crișul" (Piața Regina Maria Nr. 1) din Oradea-Mare a angajat un nou conducător român din Selište pe Dl Nicolae Răcucin. Magazinul este asortat cu tot feliul de articole de prima necesitate. Funcționarii și instituțiile primesc reducere. Sprijini-ți comerciul românesc!

Spărgătorii dela Tileagd și pe mai departe rămân deținuți. La Judecătoria de instrucție dl jude instructor Gubicza a fost ascultat în chestia spragerii dela Tileagd. Dudi Lacatoș, Ludovic Erdei, Mihai Erdei, Erzsi Erdei, Alexandru Horváth, Iosif Ajtai și nevasta lui Iosif Ajtai cari sunt deținuți. Câți-va neagă, afară de Iuliana Oláh, care recunoaște fapta comisă ca și mai nainte. După recunoașterea omorului lui Hasser făptuitorii sunt din nou deținuți. Cercetarea se continuă în altă direcție.

Dl dr. Ioan Iacob a fost numit membru în Uniunea Sindicatelor Agricola ca reprezentant a Ardealului.

Oficiul de închiriere în baza legii pentru înființarea oficiilor de închiriere, publică de libere locuințele următoare:

La 14 Mai 1923 ora 3.p m.

1. Strada Cimitirului No. 7,3 camere și accesorii. 2. Calea Aradului No. 19,2 camere și accesorii. 3. Strada Cimitirului No. 7,2 camere și accesorii.

Toți acei cari doresc a închiria locuințele de mai sus sunt rugați aşi înainta cererile la acest oficiu, împreună cu actele și certificatele prin care să dovedească că nu au locuință sau sunt evacuați.

Oradea-Mare, la 7 Mai 1923.

Fildan, șef. of. de închiriere.

Tratativele comerciale cu Rusia a fost suspendate. Tratativele comerciale dintre guvernul român și Rusia sovietică au fost întrerupte. La ultima intrevedere dela Chitcani, delegația rusă, compusă din d-nii Alexev și Cazarov a declarat pe față că toate propunerile românești sunt acceptabile, dar trebue să ducă Moscovei asigurarea că statul român recunoaște republica. Intre timp d. general Popovici, comandantul militar al Basarabiei, a dat ordin ca intrevederile să fie suspendate până la noui dispoziții.

Nu de mult a apărut „Predicele Episcopului Dr. Demetriu Radu" volum I. în Oradea-Mare, o carte din cele mai prețioase pentru preoți și credincioși. Se află de vânzare la toate librăriile. Prețul e 50 lei.

Comisii de expropriere ilicite. Brașov, 8. — Din ordinul prefectului județului Trei-Scaune au fost arestați alaltăieri în comuna Haghic țăranii Vasile Socol, Ion Bucur și Vasile Motușca, toți trei acuzați că au constituit o comisiune de expropriere împotriva dispozițiilor legii agrare.

Diverse Ştiri Politice

Situația din guvern a creat o supra excitare și în tândurile ministeriabililor. Pe ziua de eri s'au produs unele semne de nerăbdare din partea acestora și în parlament și în afară de parlament.

Despre cele petrecute la un anumit minister vom avea poate ocaziunea să mai vorbim; în ceeace privește însă acțiunea din parlament e de menționat acțiunea d-lui Leonte Moldovanu, care a pus în grea situație și pe d. V. Sassu și pe d. Jean Th. Florescu.

Guvernul e îngrijorat de aceste fapte și prevede multe incidente cu răsunet, datorită lipsei de coheziune din guvern și mult nerăbdătorilor ministeriabili.

⊙⊙⊙

In ce privește remanierea d. Constantinescu n'a deviat dela felul său de a vedea, comunicat șefului guvernului înainte de a pleca în străinătate. D-sa rămâne constant la punctul de vedere că afară de elementele de bază și anume Ionel Brătianu, V. Brătianu, Al. Constantinescu, I. Duca și G. G. Mârzescu, restul guvernului se impune a fi primenit, cu mențiunea specială că d. general Văitoiaou nu mai poate rămâne în guvern.

Pe această chestiune sunt mici deosebiri numai pe temă cine să vină și unde să vină, dar nu există nici o divergință în privința celor cari trebue să piece.

Dar a intervenit ceva nou, spun brătienștii, și nu-și ascundu sentimentul că faptul îi îngrijorează.

D. Al. Constantinescu nu mai crede în efectele salutare ale unei largi remanieri. D-sa socotește un guvern de detantă. La aceasta, răspunsul partidului este: remaniere da, detantă, adică formațiuni intermediare, nu. In acest caz mai bine retragere.

⊙⊙⊙

Fiind informat de proiectul depus de d. Leonte Moldovanu, d. Florescu a trecut pe culuare și a început să stărue pe lângă deputații pe care-i întâlnea să-și retragă semnăturile de pe acest proiect.

Ministrul justiției consideră proiectul acela ca un blam la adresa d-sale și voia să-l zădărnicească prin retragerea semnăturilor.

No. 174—1923.—execuțional.

Publicațiune de licitație

Subsemnatul executor judiciar, prin aceasta aduc la cunoștință publică, că în urma deciziunei judecătoriei de ocol urbană din Oradea-Mare de sub Nr. 7773—1922 efeptuindu-se execuția de escontentare-asigurare în favorul urmăritorului Desideriu Rosner, domiciliat în Oradea-Mare și reprezentat prin advocatul Dr. Henric Pálmai în sarcina urmăritului pentru suma de 10,000 Lei capital și accesorii și ordonându-se prin decizia judecătoriei de ocol urbană din Oradea-Mare sub Nr. 8992—1922 licitația asupra unor fețe de masă și haine și a altor mobile secvestrate și estimate în valoare de 1160 Lei, se fixează termen de licitație pe ziua de 14 Mai 1923 d. m. la 3 ore în Oradea-Mare, str. Cuza Vodă Nr. 41 când mișcătoarele secvestrate se vor vinde pe lângă plătirea prețului de cumpărare în numerar și în caz de necesitate și sub prețul de estimare, și până la concurența creanței secvestranților anteriori ori a suprasecvestranților întrucât aceștia și-au câștigat asupra acestora drept de ipotecă.

Se provoacă toți aceia, cari-și revendică escontare din prețul de vânzare al lucrurilor ce se vor licita, întrucât secvestrarea în favorul lor s'ar fi făcut anterior și aceasta nu s'ar invedera din procesul verbal de secvestrare să nu întrelase a-și prezenta anunțările în scris la subsemnatul delegat, până la începerea licitației.

Termenul legal se va socoti din ziua ce urmează după afișarea publicației la judecătorie.

Oradea-Mare, la 17 Aprilie 1923.

Indescifrabil
executor judiciar.

CRONICA ECONOMICĂ

Cursul devizelor la Oradea-Mare

9 Maiu 1923

Corona maghiară	30
Marca	82
Coroana austriacă	29
Coroana Cehă	620
Francul francez	1415
Francul elveţian	—
Dollarul	209
Lira	1010
Fontul şterling	975

Bursa din Zürich

BERLIN	146
NEW-YORK	556¼
LONDRA	2565
PARIS	3670
MILANO	2680
PRAGA	1650
BUDAPESTA	10¼
VIENA	00078⅛

DIVERSE ŞTIRI ECONOMICE

Perspectivele recoltei ungare. — Rapoartele sosite ministerului de agricultură constată că semănăturile de primăvară se desvoltă favorabil; semănăturile de toamnă deşi au avut o iarnă bună, au suferit şi sunt întârziate din cauza îngheţului din luna trecută.

Preţurile maximale. — Primăria oraşului Oradea-Mare în temeiul ordinului ministerului de interne cu No. 24773—1921 şi în baza ordinului prefectului oraşului Oradea-Mare cu începere dela 25 Aprilie 1923 publică următoarele preţuri maximale:

Preţurile neindicate aci ori beuturile spirtuoase nu sunt maximate.

In restaurante funcţionarii publici şi armata dela oricare articol maximat ori nemaximat au o reducere de 25%.

VII. Preţurile în cafenele. Cafea neagră sau capuţiner 3'50, 3'20, Cafea cu lapte cu peliţă 4'50, 4'25, 1 pahar lapte cu zahăr 3, 3'25, 1 buc. corn 0'50, 0'50, 1 pahar mic prune ori drojdie 2'50, 2'25, 1 buc. pâine 0'50, 0'50.

VIII. Preţurile în cofetării. 1 pahar lapte cu zahăr 2'50, 1'75, Cafea cu lapte cu peliţă 4, 3'50, Ceai cu rom ori lămâie 4'50, 4'25, 1 buc. cozonac 1, 1, 1 buc. prăjitură 3'50, 3, 1 buc. pahar mic de cognac 2'50, 2'25, 1 pahar mic de rachiu 2, 1'75.

In cafenele şi cofetării funcţionarii publici dela oricare articol maximat sau nemaximat au a reducare de 25%.

In cafenele dela ora 8 seara un pahar de cafea neagră ori capuţiner 4 lei.

In aceste preţuri maximale din cofetării, cafenele, restaurante este cuprinsă darea orăşenească şi darea către stat.

Peste acest preţ pentru servici altă sumă nu se poate socoti.

La prăjitura din cofetării, cafenele şi restaurante se poate socoti un plus de 20%.

ULTIMA ORA

ALIANŢA CEHO-ROMÂNĂ. *Praga 8.* — **Eri a fost semnat la ministerul de externe din Praga un protocol prelungind cu încă 3 ani tratatul de alianţă defensivă încheiat între România şi Cehoslovacia în ziua de 23 Aprilie 1921.** (Rador.)

Chestia capitulaţiilor turce. *Lausanne.* — Aliaţii au făcut un program ca Sâmbătă să ia contact cu Ismed-paşa pentru ca delegaţia turcă să examineze în linişte chestia capitulaţiilor. In ultimul moment acest proiect a fost amânat.

Ştiri din Grecia. Atena 8. — *Ziarele anunţă că turcii continuă să transporte trupe în Tracia orientală prin Rodosto şi continuă a face pregătiri pentru organizarea unor bande sub conducerea comitetului turc din Tracia, care lucrează în legătură cu Bulgaria.*

Presa manifestează o foarte mare indignare pentru faptul că turcii au închis sucursala băncii din Atena la Constantinopol şi ameninţă să închidă toate instituţiunile bancare turceşti pe motivul că între Turcia şi Grecia există stare de război. Ziarele se miră de ce turcii au îngăduit funcţionarea băncilor greceşti dela 1914 şi până astăzi, aducându-şi aminte că există stare de război între ambele ţări tocmai în momentul când este vorba de semnarea păcii. In legătură cu această chestiune, a avut loc un consiliu de miniştri la Atena, la care au participat comandanţii şi şeful revoluţiei. (Rador.)

Retragerea lui Krassin. *Stockholm.* — Ziarele anunţă că Krassin a decis să părăsească guvernul sovietic întrucât congresul sovietelor a respins propunerile sale economice. Deasemenea congresul a respins candidatura lui Ciceriu în comitetul central.

Ce se aşteaptă după moartea lui Lenin. *Belgrad.* — „Novilist" publică o ştire din sursă diplomatică, care arată că actuala vizită a mareşalului Foch este în legătură cu inspectarea frontului rusesc şi aşteptarea de mari turburări în Rusia, ce se crede că se vor produce imediat după moartea lui Lenin.

Politica externă a Germaniei. *Berlin.* — Ziarele anunţă că Vineri se va ţine o mare discuţie asupra politice externe în Reichstag şi asupra răspunsului aliaţilor care a fost înmânat Duminecă seara ambasadorului german la Paris.

Uniunea societăţilor româneşti din America a invitat pe d. Al. Vaida-Voevod să viziteze Statele-Unite.

ooo

Trenuri atacate cu pietre. Două trenuri de călători, — 160 care circulă între Făurei-Feteşti şi 29, acceleratul pentru Brăila-Galaţi, au fost atacate în cursul zilei de eri, de rău făcători care au rămas încă nedescoperiţi. La primul tren au fost sparte cu bolovani geamurile la două vagoane şi a fost rănită o călătoare al cărei nume nu se cunoaşte. La trenul 29 (Orleanu) s'au spart de asemeni geamurile la mai multe vagoane, fiind rănit d. Baboianu, avocat. Organele C. F. R. au delegat pe doui controlori, care au plecat la faţa locului pentru anchetă.

ooo

Conferinţa dela Lausanne. Lafayette 8. *Comitetul economic din Lausanne, întrunit Luni dimineaţa, sub preşedinţia delegatului italian Montagna, a adoptat anume articole privitoare la bunurile şi interesele străinilor, la impunerile străinilor şi la un tribunal arbitral mixt. De o parte şi de alta au fost formulate oarecari rezerve.*

Arestarea deputaţilor comunişti din Landtagul Prusian. *Berlin 8.* — Poliţia a intrat eri în Landtagul prusian şi a îndepărtat cu forţa 17 deputaţi comunişti, cari s'au făcut vinovaţi de violenţe şi insulte în legătură cu excluderea dela şedinţă a deputatului comunist Hoffmann. Trei deputaţi comunişti au fost arestaţi şi daţi în judecată pentru opunere faţă de organele poliţieneşti.

O escadră engleză la Constantinopol. *Londra 7.* — Se anunţă din Malta: O escadră britanică compusă din crucişătoarele cuirasate Stuart-Turmalinen, Splendid-Sirdar şi Tomabawk, a ridicat ancora cu destinaţiunea Constantinopol.

Ridicarea unui vas rusesc scufundat. *Berlin 8.* — Guvernul sovietic a însărcinat o societate din Hamburg cu ridicarea vasului de război rusesc „Gromowoi", care a fost scufundat de echipajul sau lângă Libawa în 1914. (Rador.)

Activitatea miniştrilor ungari în străinătate. *Londra, 7.* — Primul ministru şi ministrul de finanţe ungar au plecat azi dela Paris la Londra şi se vor întoarce din nou la Paris Miercuri. (Rador.)

Se anunţă On. Pub
din Oradea-Mare
Judeţul Bihor, că

SUCURSALA
V. MISSIR FII &
STR. RIMANOCZI, 2
este
Prima Desfacere de Se
cu
Mari Reduceri de Pr
la toate articole

Vizitaţi, şi vă veţi conv

580 Tipografia Românească, Str. Francisc Deák 2